

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4313/2565

นาย ส. โจทก์ นาย ล. ผู้ร้องสอด บริษัท ก. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 229, ป.พ.พ. มาตรา 1169, ป.วิ.พ. มาตรา 57, ป.วิ.พ. มาตรา 225, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/75

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตามคำร้องสอดผู้ร้องสอดกล่าวอ้างว่าจำเลยไม่เคยมีการประชุม และมีมติแต่งตั้งกรรมการชุดใหม่ โจทก์และกรรมการชุดใหม่ของจำเลยฉ้อฉลทำหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญาจำนำหุ้นเป็นประกันหนี้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้จำเลย ผู้ร้อง และผู้ถือหุ้นเสียหาย คำร้องสอดดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องสอดต้องเข้ามาเป็นคู่ความเพื่อให้ได้รับความรับรองคุ้มครองหรือบังคับตามสิทธิของผู้ร้องสอดที่มีอยู่ในฐานะที่เป็นกรรมการโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยและเป็นผู้ถือหุ้นที่อาจจะได้รับความเสียหายจากการกระทำของโจทก์และกรรมการชุดใหม่ซึ่งมีผลต่อสถานะของผู้ร้องสอดและกระทบต่อผู้ถือหุ้นตลอดจนทรัพย์สินของบริษัทตาม ป.วิ.พ. มาตรา 57 (1) ผู้ร้องสอดจึงมีสิทธิยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดี และมีสิทธิยกข้อต่อสู้ว่าหนังสือรับสภาพหนี้ไม่มีมูลหนี้อยู่จริง และเป็นมูลหนี้ที่ขาดอายุความ ทั้งจำเลยหลุดพ้นจากมูลหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ดังกล่าว เนื่องจากโจทก์ไม่มีคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่จำเลยขอฟื้นฟูกิจการขึ้นต่อสู่ได้ โจทก์เป็นผู้ถือหุ้นและเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทจำเลยในขณะนั้น และยังเป็นประธานกรรมการบริหารบริษัท ผ. ทำสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แม้ตามสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้จะเป็นนิติกรรมระหว่างโจทก์กับบริษัท ผ. ก็ตาม แต่ข้อตกลงในสัญญา ข้อ 3. ระบุว่า โจทก์ตกลงจะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัท ผ. ทันที เมื่อบริษัท ผ. พร้อมในการดำเนินการจดทะเบียน ดังนั้น โจทก์ต้องผูกพันตามข้อตกลงดังกล่าว นับแต่วันที่ 30 กันยายน 2541 ซึ่งเป็นวันทำสัญญา หากบริษัท ผ. มีความพร้อมในการจดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเมื่อใด โจทก์ต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่เมื่อนั้น จึงเป็นกรณีที่โจทก์มีความผูกพันเพื่อผู้อื่นในอนาคตจะต้องใช้หนี้ มีส่วนได้เสียในการใช้หนี้ และเข้าใช้หนี้แทนจำเลยซึ่งจะมีผลให้โจทก์ได้รับช่วงสิทธิจากบริษัท ผ. เรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้ได้ทันทีตาม ป.พ.พ. มาตรา 229 (3) แม้ขณะจำเลยเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โจทก์ยังไม่ได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัท ผ. แต่ต่อมาวันที่ 1 ธันวาคม 2546 โจทก์ได้ส่งมอบโฉนดที่ดินทั้ง 7 แปลง ข้างต้น ให้แก่บริษัท ผ. เพื่อให้บริษัท ผ. นำไปใช้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับธนาคารโดยอ้างถึงข้อตกลงในสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ แสดงว่าโจทก์เข้าผูกพันตนชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แทนจำเลยตามสัญญาโดยการส่งมอบเอกสารสิทธิของที่ดินที่โจทก์มีหน้าที่ต้องโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่บริษัท ผ. ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการชำระหนี้ และบริษัท ผ. ได้เข้าถือเอาประโยชน์ตามสัญญาแล้ว ดังนี้ มูลหนี้จึงเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2541 ซึ่งเป็นวันทำสัญญา โจทก์จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัท ผ. หลังจากที่ได้พ้นจากการฟื้นฟูกิจการแล้ว ก็ตาม แต่เป็นเรื่องของเวลาการชำระหนี้ด้วยการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามข้อตกลงในสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ซึ่งเป็นคนละกรณีกับที่มูลหนี้เกิดขึ้นแล้วหรือไม่ เมื่อมูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แต่โจทก์ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ เมื่อการฟื้นฟูกิจการของจำเลยเป็นผลสำเร็จตามแผนและศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของจำเลย จำเลยจึงหลุดพ้นจากหนี้ที่มีอยู่กับโจทก์แล้วตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27

วรรคหนึ่ง และมาตรา 90/75 แต่ พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 ไม่มีบทบัญญัติระบุว่า การหลุดพ้นจากหนี้ทำให้หนี้ระงับสิ้นไป ทั้งตามบทบัญญัติของ ป.พ.พ. หนี้จะระงับสิ้นไปเมื่อได้มีการชำระหนี้ครบถ้วน ปลดหนี้ หักกลบลบหนี้ แปลงหนี้ใหม่ และหนี้เคลื่อนกลืนกัน การที่จำเลยหลุดพ้นจากการชำระหนี้คงมีผลเพียงว่า เจ้าหนี้หมดสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ และจำเลยไม่ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เท่านั้น แม้จะฟังว่าหนี้ขาดอายุความ แต่การที่หนี้ขาดอายุความก็ไม่มีกฎหมายบัญญัติระบุว่าให้หนี้ระงับสิ้นไปเช่นเดียวกัน ดังนั้น มูลหนี้อันเกิดจากการที่โจทก์ชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แทนจำเลย ซึ่งเป็นที่มาของหนังสือรับสภาพหนี้กับสัญญาจำนำหุ้ดังกล่าว จึงยังคงมีอยู่ เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของจำเลยแล้ว ผู้บริหารของจำเลยย่อมมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของจำเลยได้ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/75 (1) การที่จำเลยทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้แก่โจทก์ในหนี้ที่โจทก์ได้ชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แทนจำเลยตามสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้และได้ทำสัญญาจำนำหุ้เป็นประกันหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ไว้แก่โจทก์ จึงเป็นนิติกรรมที่จำเลยทำขึ้นด้วยความสมัครใจ มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์กับโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ จึงมีผลบังคับตามกฎหมาย จำเลยจึงต้องชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญาจำนำหุ้ตามฟ้องให้แก่โจทก์ จำเลยจำนำหุ้เป็นประกันหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ดังกล่าว สัญญาจำนำหุ้จึงเป็นหนี้อุปกรณ์ที่มีขึ้นเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ซึ่งเป็นหนี้ประธาน ความรับผิดตามสัญญาจำนำหุ้ย่อมไม่เกินจำนวนหนี้ประธาน ดังนี้ อัตราดอกเบี้ยตามสัญญาจำนำหุ้จึงต้องบังคับตามหนังสือรับสภาพหนี้ โจทก์คงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จเท่านั้น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 115,243,835.35 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงิน 80,000,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้บังคับจำนำหุ้บริษัท ผ. และทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน ผู้ร้องสอดยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอขอให้ยกฟ้องและพิพากษาว่า หนังสือรับสภาพหนี้ กับสัญญาจำนำหุ้เป็นโมฆะ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การแก้คำฟ้องและคำร้องสอด โจทก์ยื่นคำให้การแก้คำร้องสอดและแก้ไขคำให้การขอให้ยกคำร้องสอด ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์และจำเลยร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้ร้องสอด โดยกำหนดค่าทนายความ 50,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี 5,000 บาท ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยให้ตกเป็นพับ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2541 โจทก์ตกลงโอนที่ดินที่มีชื่อโจทก์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ รวม 7 แปลง ให้แก่บริษัท ผ. เพื่อชำระหนี้แทนจำเลย คิดเป็นมูลค่า 80,000,000 บาท โดยจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวทันที เมื่อบริษัท ผ. พร้อมดำเนินการจดทะเบียนวันที่ 1 ธันวาคม 2546 โจทก์ส่งมอบโฉนดที่ดิน 7 แปลง ดังกล่าว ให้แก่บริษัท ผ. นำไปใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และได้มีการบันทึกการรับโอนที่ดินไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัท ผ. ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา วันที่ 17 พฤศจิกายน

2549 จำเลยยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง วันที่ 18 ธันวาคม 2549 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลยตามคดีหมายเลขแดงที่ 8556/2549 โดยโจทก์ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีดังกล่าว ต่อมาวันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 ศาลล้มละลายกลางเห็นว่าการฟื้นฟูกิจการของจำเลยได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนแล้ว จึงมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของจำเลย วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 โจทก์มีหนังสือแจ้งให้จำเลยบันทึกรายการเจ้าหนี้ลงในบัญชีของจำเลยในนามของโจทก์ที่ได้ดำเนินการโอนที่ดินชำระหนี้แทนให้แก่บริษัท ผ. ต่อมาวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 จำเลยมีหนังสือถึงโจทก์ตกลงที่จะบันทึกภาระหนี้ให้โจทก์เป็นเจ้าหนี้จำเลยในมูลหนี้ 80,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย ซึ่งเป็นการรับสภาพหนี้ต่อโจทก์ วันที่ 3 มีนาคม 2559 จำเลยทำสัญญาจำนำหุ้นที่ถืออยู่ในบริษัท ผ. โดยจำเลยส่งมอบใบหุ้นและตราสารการโอนหุ้นที่จำนำให้แก่โจทก์ พร้อมทั้งจดทะเบียนการจำนำหลักทรัพย์ เป็นประกันหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ดังกล่าว ต่อมาวันที่ 21 เมษายน 2559 โจทก์จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง 7 แปลง ให้แก่บริษัท ผ. หลังจากครบกำหนดไถ่ถอน จำเลยไม่ชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้และไถ่ถอนจำนำ โจทก์ทวงถามและบอกกล่าวบังคับจำนำแล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ข้อแรกว่า ผู้ร้องสอมีอำนาจยื่นคำร้องสอหรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องสอของผู้ร้องสอ ผู้ร้องสอบรรยายในคำร้องสอทำนองว่า นอกจากผู้ร้องสอจะเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลยแล้ว ผู้ร้องสอยังมีสถานะเป็นกรรมการที่ขอด้วยกฎหมายของบริษัทจำเลย ในวันที่ 9 เมษายน 2556 คณะกรรมการของบริษัทจำเลยไม่เคยมีมติให้เรียกนัดประชุมสามัญ ประจำปี 2556 ผู้ร้องสอและกรรมการของบริษัทไม่ได้มีเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการ และที่ประชุมของบริษัทไม่เคยมีมติแต่งตั้งนายไกรสินและนายไกรภพ เป็นกรรมการบริษัท โจทก์ในฐานะกรรมการคนหนึ่งของบริษัทจำเลยนำข้อความอันเป็นเท็จไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนาจกรรมการ กรรมการชุดใหม่ของจำเลยจึงเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ร้องสอกล่าวอ้างว่าจำเลยไม่เคยมีการประชุมและมีมติแต่งตั้งกรรมการชุดใหม่ โจทก์และกรรมการชุดใหม่ของจำเลยฉ้อฉลทำหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญาจำนำหุ้นเป็นประกันหนี้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้จำเลย ผู้ร้อง และผู้ถือหุ้นเสียหาย คำร้องสอของผู้ร้องสอดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องสอต้องเข้ามาเป็นคู่ความ เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองคุ้มครองหรือบังคับตามสิทธิของผู้ร้องสอที่มีอยู่ในฐานะที่เป็นกรรมการโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยและเป็นผู้ถือหุ้นที่อาจจะได้รับความเสียหายจากการกระทำของโจทก์และกรรมการชุดใหม่ซึ่งมีผลต่อสถานะของผู้ร้องสอ และกระทบต่อผู้ถือหุ้นตลอดจนทรัพย์สินของบริษัทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) ผู้ร้องสอจึงมีสิทธิยื่นคำร้องสอเข้ามาในคดี และมีสิทธิยกข้อต่อสู้ว่าหนังสือรับสภาพหนี้ไม่มีมูลหนี้อยู่จริง และเป็นมูลหนี้ที่ขาดอายุความ ทั้งจำเลยหลุดพ้นจากมูลหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ดังกล่าว เนื่องจากโจทก์ไม่มีคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่จำเลยขอฟื้นฟูกิจการขึ้นต่อสู่ได้ ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ข้อต่อไปว่า จำเลยต้องรับผิดชอบชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ และสัญญาจำนำหุ้นตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/75 บัญญัติว่า "คำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการมีผลให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ เว้นแต่หนี้ซึ่งเจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการจะได้ขอรับชำระหนี้ไว้แล้ว..." และมาตรา 90/27 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า "เจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แม้ว่าหนี้นั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขก็ตาม เว้นแต่หนี้ที่เกิดขึ้นโดย

ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีหรือหนี่ที่จะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้" คดีนี้
ข้อเท็จจริงได้ความว่า วันที่ 30 กันยายน 2541 โจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นและเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ
ของบริษัทจำเลยในขณะนั้น และยังเป็นประธานกรรมการบริหารบริษัท ผ. ทำสัญญาโอนทรัพย์สิน
ชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แม้ตามสำเนาสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ดังกล่าวจะเป็นนิติกรรมระหว่าง
โจทก์กับบริษัท ผ. ก็ตาม แต่ข้อตกลงในสัญญา ข้อ 3. ระบุว่า โจทก์ตกลงจะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้
แก่บริษัท ผ. ทันที เมื่อบริษัท ผ. พร้อมในการดำเนินการจดทะเบียน ดังนั้น โจทก์ต้องผูกพันตาม
ข้อตกลงดังกล่าว นับแต่วันที่ 30 กันยายน 2541 ซึ่งเป็นวันทำสัญญา หากบริษัท ผ. มีความพร้อม
ในการจดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเมื่อใด โจทก์ต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้เมื่อนั้น จึงเป็นกรณี
ที่โจทก์มีความผูกพันเพื่อผู้อื่นในอันจะต้องใช้หนี้ มีส่วนได้เสียในการใช้หนี้และเข้าใช้นั้นแทน
จำเลยซึ่งจะมีผลให้โจทก์ได้รับช่วงสิทธิจากบริษัท ผ. เรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้ได้ทันทีตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 229 (3) แม้หลังจากโจทก์และบริษัท ผ. ทำสัญญาโอน
ทรัพย์สินชำระหนี้ดังกล่าว และขณะจำเลยเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โจทก์ยังไม่ได้จดทะเบียน
โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัท ผ. เพราะบริษัทยังไม่พร้อมที่จะจดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน
ก็ตาม แต่ได้ความจากคำเบิกความของตัวโจทก์ว่า หลังจากทำสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้แล้ว
ต่อมาวันที่ 1 ธันวาคม 2546 โจทก์ได้ส่งมอบโฉนดที่ดินทั้ง 7 แปลง ชำรงต้น ให้แก่บริษัท ผ. เพื่อให้
บริษัท ผ. นำไปใช้ปรับปรุงโครงสร้างหนึ่กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โดยอ้างถึงข้อตกลงใน
สัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ที่โจทก์ทำกับบริษัท ผ. ดังกล่าว แสดงว่าโจทก์เข้าผูกพันตนชำระหนี้ให้
แก่บริษัท ผ. แทนจำเลยตามสัญญาโดยการส่งมอบเอกสารสิทธิของที่ดินที่โจทก์มีหน้าที่ต้อง
โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่บริษัท ผ. ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่ของการชำระหนี้ และบริษัท ผ. ได้เข้าถือเอา
ประโยชน์ตามสัญญาแล้ว ดังนี้ มูลหนี้จึงเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2541 ซึ่งเป็นวันทำสัญญา
แม้ข้อเท็จจริงได้ความว่าโจทก์จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัท ผ. หลังจากทีจำเลยพ้น
จากการฟื้นฟูกิจการแล้วก็ตาม แต่เป็นเรื่องของเวลาการชำระหนี้ด้วยการจดทะเบียน
โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามข้อตกลงในสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ซึ่งเป็นคนละกรณีกับที่มูลหนี้เกิดขึ้น
แล้วหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า วันที่ 18 ธันวาคม 2549 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งในคดี
หมายเลขแดงที่ 8556/2549 ให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลย มูลหนี้จึงเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่ง
ให้ฟื้นฟูกิจการ เป็นหนึ่ที่อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ แต่โจทก์ไม่ได้ยื่นคำขอรับ
ชำระหนี้ เมื่อการฟื้นฟูกิจการของจำเลยเป็นผลสำเร็จตามแผนและศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้
ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของจำเลยในเวลาต่อมา จำเลยจึงหลุดพ้นจากหนึ่ที่มีอยู่กับโจทก์แล้วตาม
พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27 วรรคหนึ่ และมาตรา 90/75 ดังกล่าวข้างต้น
อย่างไรก็ดีแม้จำเลยหลุดพ้นจากการชำระหนี้แล้วก็ตาม แต่พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483
ไม่มีบทบัญญัติระบุว่า การหลุดพ้นจากหนึ่ทำให้หนึ่ระงับสิ้นไป ทั้งตามบทบัญญัติของ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หนึ่จะระงับสิ้นไปเมื่อได้มีการชำระหนี้ครบถ้วน ปลดหนึ่
หักกลบลบหนึ่ แปลงหนึ่ใหม่ และหนึ่เคลื่อนกลืนกัน การที่จำเลยหลุดพ้นจากการชำระหนี้คงมีผล
เพียงว่า เจ้าหนึ่หมดสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนึ่ชำระหนี้ และจำเลยไม่ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนึ่เท่านั้น
ส่วนกรณีที่มูลหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนึ่ขาดอายุความหรือไม่ั้น แม้จะฟังว่าหนึ่ขาดอายุความ
แต่การที่หนึ่ขาดอายุความก็ไม่มีกฎหมายบัญญัติระบุว่าให้หนึ่ระงับสิ้นไปเช่นเดียวกัน ดังนั้น มูลหนี้
อันเกิดจากการที่โจทก์ชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แทนจำเลย ซึ่งเป็นที่มาของหนังสือรับสภาพหนึ่กับ
สัญญาจำนำหุ้นดังกล่าว จึงยังคงมีอยู่ไม่ระงับสิ้นไป ส่วนที่ผู้ร้องสอดตั้งประเด็นมาในคำแก้อุทธรณ์

ว่ามูลหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ไม่มีอยู่จริง ซึ่งศาลอุทธรณ์ยังไม่ได้วินิจฉัยนั้นในข้อนี้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยในทำนองว่า หนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ซึ่งมีที่มาจากสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้เป็นหนี้ที่มีอยู่จริง ผู้ร้องสอดมิได้โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือตั้งประเด็นนี้ไว้ในคำแก้อุทธรณ์ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ส่วนที่ผู้ร้องสอดตั้งประเด็นมาในคำแก้อุทธรณ์ทำนองว่า หลังจากที่ดินชั้นต้นมีคำพิพากษาคืนแล้ว ต่อมาวันที่ 20 มีนาคม 2561 ปรากฏว่าในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ พ. 455/2561 ของศาลแพ่งธนบุรีที่โจทก์คดีนี้เป็นจำเลยที่ 1 ศาลได้วินิจฉัยว่า ที่ดินทั้ง 7 แปลง ที่โจทก์จดทะเบียนโอนชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แทนจำเลย เป็นทรัพย์สินของครอบครัวโตทับเที่ยง เป็นกองสืบทอดทรัพย์สินของโจทก์แต่เพียงผู้เดียว โจทก์จึงไม่ใช่เจ้าหนี้ของจำเลย มูลหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้จึงไม่มีอยู่จริงนั้น เห็นว่า ผู้ร้องสอดไม่ได้กล่าวอ้างข้อเท็จจริงดังกล่าวมาในคำร้องสอด จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ผู้ร้องสอดไม่อาจตั้งประเด็นมาในคำแก้อุทธรณ์ได้ ศาลฎีกาไม่วินิจฉัยให้ ดังนี้ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจากที่ดินชั้นต้นมีการฟ้องพิพาทของจำเลยได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผน และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟ้องพิพาทของจำเลยแล้ว ผู้บริหารของจำเลยย่อมมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของจำเลยได้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/75 (1) การที่จำเลยทำหนังสือรับสภาพหนี้ ให้แก่โจทก์ในหนี้ที่โจทก์ได้ชำระหนี้ให้แก่บริษัท ผ. แทนจำเลยตามสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ และได้ทำสัญญาจำนำหุ้น เป็นประกันหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ให้แก่โจทก์ จึงเป็นนิติกรรมที่จำเลยทำขึ้นด้วยความสมัครใจ มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์กับโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้จึงมีผลบังคับตามกฎหมาย จำเลยจึงต้องชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญาจำนำหุ้นตามฟ้องให้แก่โจทก์ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่าจำเลยไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ให้แก่โจทก์นั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น แต่ที่โจทก์ขอคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี ของต้นเงิน 80,000,000 บาท นับแต่วันที่ 26 กันยายน 2541 ถึงวันฟ้อง และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยตัวโจทก์เบิกความอ้างว่าเหตุที่โจทก์คิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ 26 กันยายน 2541 เพราะโจทก์เห็นว่าเป็นวันที่โจทก์ต้องขาดประโยชน์จากการใช้สอยที่ดินทั้ง 7 แปลง เพราะต้องนำที่ดินไปดำเนินการตามข้อตกลงที่โจทก์ต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัท ผ. เพื่อชำระหนี้แทนจำเลย นั้น เห็นว่า ในวันที่ 26 กันยายน 2541 โจทก์ยังไม่ได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่บริษัท ผ. โจทก์ไม่ได้ขาดประโยชน์จากการใช้สอยที่ดิน ทั้งโจทก์และบริษัท ผ. ทำสัญญาโอนทรัพย์สินชำระหนี้ซึ่งเป็นที่มาของหนังสือรับสภาพหนี้ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2541 และไม่ได้ระบุให้โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยกับจำเลยได้ ทั้งในวันที่ 21 เมษายน 2559 ที่โจทก์จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง 7 แปลง ให้แก่บริษัท ผ. แทนจำเลย ตามทางนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏว่าโจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยเอาแก่จำเลยตั้งแต่วันดังกล่าวได้หรือไม่และในอัตราเท่าใด อย่างไรก็ดี จำเลยยอมรับว่าเป็นหนี้โจทก์ 80,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามพฤติการณ์แสดงว่าต้องมีการเรียกดอกเบี้ยให้แก่กัน จึงสมควรกำหนดให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์อัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี ตามที่โจทก์ขอ นับตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 ซึ่งเป็นวันที่ทำหนังสือรับสภาพหนี้จนถึงวันฟ้อง ส่วนดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ที่ระบุในสัญญาจำนำ ซึ่งมีข้อความว่า จำเลยจำนำหุ้นเป็นประกันหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ดังกล่าว สัญญาจำนำจึงเป็นหนี้อุปกรณ์ที่มีขึ้นเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้ซึ่งเป็นหนี้ประธาน ความรับผิดชอบตามสัญญาจำนำหุ้นย่อมไม่เกินจำนวนหนี้ประธาน ดังนี้ เมื่อ

อัตราดอกเบี้ยตามสัญญาจำนำหุ้นสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ระบุในหนังสือรับสภาพหนี้อัตราดอกเบี้ย
จึงต้องบังคับตามหนังสือรับสภาพหนี้ ดังนั้น โจทก์คงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี นับ
ถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ เท่านั้น พิพากษากลับว่า ให้จำเลยชำระเงิน 80,000,000 บาท
พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี ในต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559
เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้บังคับจำนำหุ้น
ของบริษัท ผ. 30 ฉบับ ตามใบหุ้นเลขที่ 05240100001392 ถึง เลขที่ 05240100001402 และ
ใบหุ้นเลขที่ 05240100001479 ถึง เลขที่ 05240100001497 ออกขายทอดตลาดนำเงินชำระหนี้
ให้แก่โจทก์ หากไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินชำระหนี้
โจทก์จนครบ ยกคำร้องของผู้ร้องสอด ค่าฤชาธรรมเนียมของคู่ความทุกฝ่ายทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

เผด็จ ชมพานิชย์ · ชัยเจริญ ดุษฎีพร · อนุสรณ์ ศรีเมนต์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4313/2565>